

2026-05-07
LI2026/00392
LI2026/00874

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11930
404 39 Göteborg

Uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten att utvärdera effekterna av systemet med överlåtbara fiskerättigheter för det pelagiska fisket

Regeringens beslut

Regeringen ger Havs- och vattenmyndigheten (HaV) i uppdrag att i samråd med Statens jordbruksverk utvärdera det system med överlåtbara fiskerättigheter som infördes i det yrkesmässiga pelagiska fisket 2009 genom lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter. HaV ska särskilt belysa systemets effekter och förutsättningar för att bidra till följande aspekter.

- Effekter av fördelningssystemet för marina ekosystem.
- Effekter på fiskbestånden med avseende på till exempel ålders- och storleksstruktur och lokala bestånd.
- Effekter på fångsternas förädlingsvärde och andelen fisk som går till humankonsumtion.
- Effekter för fartygskapacitet över tid.
- Effekter på fartygsstorlek, arbetsmiljö, lönsamhet, energiomställning, och säkerhet ombord över tid.
- Effekter för småskaligt och regionalt fiske av småskaligt och regional tilldelning.
- Effekter på lokal tillgång till fisk, särskilt i områden som nyttjas av småskaligt fiske.
- Effekter på tillgången till lokalt fångad fisk för lokal förädling och försäljning.
- Effekter för råvaruförsörjning till beredningsindustrin och arbetstillfällen i Sverige inom den blå värdekedjan.
- Effekter för generationsväxling och nyetablering inom det pelagiska fisket.

- Effekter på landningsförmåga och landningsmönster.
- Effekter av koncentrationsnivåerna över tid.
- Effekter av kvotbyten från andra länder i förhållande till koncentrationsgränsen.
- Effekter av den tidsbegränsade giltighetstiden på tio år både med avseende på utvärderingen av ekosystemeffekterna och investeringsviljan i fiske, landning och förädling.
- Behovet av att följa prisutveckling och värdet på fiskerättigheterna.
- Förutsättningar för att främja livsmedelsberedskap och ökad andel fiske till humankonsumtion.
- Effekter över tid för fiskerikontroll och regelefterlevnad.

I utvärderingen får myndigheten belysa huruvida dessa faktorer beaktats inom ramen för det existerande systemet. Myndigheten ska också utifrån resultatet av utvärderingen lämna förslag på hur systemet för överlåtbara fiskerättigheter avseende pelagiskt fiske bör se ut efter 2029. Om så bedöms relevant får myndigheten lyfta fram exempel på huruvida dessa faktorer hanterats i motsvarande system i andra länder.

Vid genomförandet av uppdraget ska HaV föra dialog med berörda aktörer.

HaV ska senast den 31 december 2027 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

HaV:s beslut om överlåtbara pelagiska fiskerättigheter från 2009 är tidsbegränsade till att gälla i tio år. År 2019 beslutade HaV att förlänga fiskerättigheterna med tio år. Beslutet föregicks av en rapport från ett uppdrag till HaV i regleringsbrevet för budgetåret 2014 om effekterna av systemet som lämnades till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 31 oktober 2014. Inför beslut om nästkommande tioårsintervall bör en ny utvärdering genomföras för att kunna identifiera eventuella behov av anpassningar i förhållande till existerande såväl som ändrade förutsättningar, bland annat avseende regeringens proposition Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/24:156) samt med beaktande av planering av livsmedelsförsörjning vid höjd beredskap samt målsättningarna inom ramen för Livsmedelsstrategin 2.0 om att en större andel av fiskets fångster landas i Sverige och används till humankonsumtion.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Karin Victorin

Kopia till

Finansdepartementet/BA

Klimat- och näringslivsdepartementet/NM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/DL

Statens jordbruksverk